

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TARPTAUTINIŲ SANKCIJŲ ĮSTATYMO NR. XIV-1020
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 123¹
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ
NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 515 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS RIBOJAMŲJŲ PRIEMONIŲ REAGUOJANT Į VYKDOMĄ KARINĘ
AGRESIJĄ PRIEŠ UKRAINĄ NUSTATYMO ĮSTATYMO IR SUSIJUSIO LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTŲ
(TAP-23-275–279; TAIS NR. 23-2254(2)–2257(2), 23-2714)**

2023-03-07 Nr. NV-474

Vilnius

Įvertinę projektų atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, siūlome toliau nurodytus projektus tikslinti pagal teikiamus pasiūlymus.

Dėl Lietuvos Respublikos ribojamųjų priemonių reaguojant į vykdomą karinę agresiją prieš Ukrainą nustatymo įstatymo projekto (Ribojamųjų priemonių įstatymo projektas)

1. Atsižvelgiant į tai, kad pats Ribojamųjų priemonių įstatymas būtų *reakcija* į agresiją, siūlome šio žodžio nevertoti įstatymo projekto pavadinime ir gal būt jį formuluoti „Lietuvos Respublikos ribojamųjų priemonių dėl užsienio valstybių karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatymas“ (taip, kaip tai suformuluota ir projekto 1 straipsnio 1 dalyje).

2. Atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijas 1 straipsnio 1 dalyje nereikia įsivesti sutrumpinimo „(toliau – Tarptautinių sankcijų įstatymas)“.

3. Atsižvelgiant į tai, kad Ribojamųjų priemonių įstatymas priimamas Tarptautinių sankcijų įstatymo pagrindu ir pagal Ribojamųjų priemonių įstatymo projekto 2 straipsnį „ribojamosios priemonės nustatomos ir įgyvendinamos Tarptautinių sankcijų įstatymo II¹ skyriuje nustatyta tvarka“, šis Įstatymas negali įsigalioti anksčiau nei siūlomi Tarptautinių sankcijų įstatymo pakeitimai. Šiuo atžvilgiu taip pat siūlome įsivertinti, ar nereikėtų šio projekto teikti atskiru Vyriausybės nutarimu (ne bendrame pakete).

4. Ribojamųjų priemonių įstatymo projekto 3 straipsnio 4 dalį siūlome formuluoti taip: „Rusijos Federacijos piliečių vykimui per Europos Sąjungos išorės sieną į Lietuvos Respublikos teritoriją taikomas individualus papildomas išsamus patikrinimas dėl jų atvykimo keliamos grėsmės <...>“.

5. Laikantis nuoseklumo Ribojamųjų priemonių įstatymo projekto 3 straipsnio 4 dalies 4 punkto b papunktyje reikėtų vartoti sutrumpintą įstatymo pavadinimą atsisakant žodžių „Lietuvos Respublikos“.

6. Ribojamųjų priemonių įstatymo projekto 3 straipsnio 4 dalies 4 punkto g papunktį reikėtų sutvarkyti kalbos požiūriu.

7. Ribojamųjų priemonių įstatymo projekto 3 straipsnio 5 dalis numato tam tikras poveikio priemones, iš esmės taikomas atgaline data jau suteiktoms (įgytoms) teisėms, todėl siūlome šią nuostatą papildomai įvertinti ir ją pagrįsti aiškinamajame rašte.

8. Ribojamųjų priemonių įstatymo projekto 4 straipsnio 1 dalyje reikėtų atsisakyti žodžių „jei nėra atšaukiamos anksčiau“, nes jie suponuoja, kad Seimas turėtų priimti įstatymą dėl sankcijų atšaukimo, nors pagal įprastą praktiką Seimas arba pakeis įstatymą, panaikindamas tam tikras ribojamąsias priemones, arba pripažins jį netekusiu galios.

9. Aiškinamajame rašte turi būti pagrįstas skirtingas 4 straipsnio 1 ir 2 dalyje nurodytų ribojamųjų priemonių taikymo laikotarpis.

10. Ribojamųjų priemonių įstatymo projekto 4 straipsnio 3 dalyje turėtų būti reguliuojamas tik terminas, kada Vyriausybė turi pateikti Seimui projektą dėl ribojamųjų priemonių pratęsimo, visus kitus klausimus (vidinę Vyriausybės darbo tvarką) paliekant, jei tikslinga, reglamentuoti Tarptautinių sankcijų įstatymo nuostatomis.

11. Ribojamųjų priemonių įstatymo projekto 5 straipsnyje siūlomas įstatymo įsigaliojimo terminas 2023 m. kovo 15 d. reiškia, kad įstatymas, nustatantis sankcijas, būtų taikomas atgaline tvarka, ir tai būtų nesuderinama su Lietuvos Respublikos Konstitucija. Siūlome numatyti tokią datą, kad įstatymas būtų taikomas tik į ateitį ir nepažeistų Respublikos Prezidentui Lietuvos Respublikos Konstitucijos 71 straipsnyje nustatytos teisės Seimo priimtą įstatymą ne vėliau kaip per dešimt dienų po įteikimo pasirašyti ir oficialiai paskelbti arba motyvuotai grąžinti Seimui.

Dėl Lietuvos Respublikos tarptautinių sankcijų įstatymo Nr. XIV-1020 pakeitimo įstatymo projekto

1. Atsižvelgiant į tai, kad TSĮ projekto 2 straipsniu keičiama tik viena TSĮ 2 straipsnio dalis, ją reikėtų ir keisti, o ne visą TSĮ 2 straipsnį. Kita vertus, pritariame kitų institucijų išsakytiems pasiūlymams, kad TSĮ turėtų būti įvesta ir apibrėžta ribojamųjų priemonių sąvoka kaip viena iš kertinių sąvokų.

2. Atsižvelgiant į tai, kad TSĮ dėstomos nuostatos dėl tarptautinių sankcijų rūšių ir privalomumo (3 ir 4 straipsniai), analogiškos nuostatos turėtų būti ir dėl ribojamųjų priemonių.

3. Siūlome II¹ skyriaus pavadinime atsisakyti žodžių „Lietuvos Respublikos įstatymais“, nes tai yra jau reglamentavimo formos klausimas ir jis išspręstas tolesnėmis projekto nuostatomis.

4. Siūlome tikslinti 6¹ straipsnio 2 dalį neregamentuojant klausimų, kokio ministro teikimu nustatomos, keičiamos ir atšaukiamos (pripažįstamos netekusiomis galios) ribojamosios priemonės, nes būtų neaišku ir sunkiai įgyvendinama, kai įstatymu turėtų būti siūlomos daugelio ministrų valdymo sritis apimančios ribojamosios priemonės.

5. Siūlome tikslinti 6¹ straipsnio 3 dalį, pagal kurią Įstatyme dėl ribojamųjų priemonių nustatymo turi būti privalomai *apibrėžiama(?)* „jų peržiūra“, nes toks teisėkūros veiksmas nėra numatytas Lietuvos teisėje, neaišku, kaip jis būtų įgyvendinamas ir, be to, pateiktame Lietuvos Respublikos ribojamųjų priemonių reaguojant į vykdomą karinę agresiją prieš Ukrainą nustatymo įstatymo projekte tokia peržiūra apskritai nėra numatyta.

6. Siūlome tikslinti projekto 6² straipsnį, nes Lietuvos teisėje įprasta rašyti apie tai, kas *mutatis mutandis* taikoma, bet ne reguliuojama.

7. Visiškai betikslis ir nesuprantamas Projekto 6 straipsniu siūlomas 12 straipsnio 3 dalies keitimas išbraukiant žodį „tarptautinės“, todėl siūlome jo atsisakyti.

8. Dėl Projekto siūlomame naujame 15 straipsnyje siūlomų poveikio priemonių atkreipiame dėmesį į tai, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2022 m. gegužės 19 d. nutarime Nr. KT62-N6/2022 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 19 straipsnio 2

dalies nuostatos atitiktis Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ be kita pažymėjo, kad „konstitucinis teisingumo principas reikalauja nustatomas nuobaudas diferencijuoti taip, kad jas taikant būtų galima atsižvelgti į teisės pažeidimo pobūdį, į atsakomybę lengvinančias ir kitas aplinkybes; jeigu įstatyme nėra nustatyti diferencijuoti piniginių baudų dydžiai, bet yra *įtvirtintos ištis didelės griežtai apibrėžto dydžio piniginės baudos* ir jeigu galimybė diferencijuoti teisinę atsakomybę už atitinkamą teisės pažeidimą nekyla iš atitinkamo įstatymo ir kitų įstatymų, skiriant piniginę baudą nebelieka galimybės jos dydį individualizuoti atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, pavojingumą (sunkumą), mastą, kitus požymius, atsakomybę lengvinančias ir kitas aplinkybes (dėl kurių atitinkama piniginė bauda teisės pažeidėjui būtų akivaizdžiai per didelė, nes neproporcinga (neadekvati) padarytam teisės pažeidimui, ir dėl to neteisinga), toks teisinis reguliavimas nesiderintų su Konstitucijoje įtvirtintais teisingumo ir teisinės valstybės principais“ (14 punktas), ir padarė išvadą, kad nagrinėto įstatymo nuostata „tiek, kiek, joje įtvirtinus teisės pažeidėjams taikytiną griežtą sankciją, teismui neleidžiama, atsižvelgiant į teisės pažeidimo pobūdį, į atsakomybę lengvinančias ir kitas aplinkybes, jos individualizuoti, prieštarauja Konstitucijos 109 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui (18 punktas). Atsižvelgiant į šią Konstitucinio Teismo jurisprudenciją siūlome įsivertinti, kokio pobūdžio gali būti pažeidimai, už kuriuos siūlomos poveikio priemonės, siekiant nustatyti, ar už mažiau pavojingą, mažo masto ir t.t. pažeidimą nebus skiriamos *ištis didelės griežtai apibrėžto dydžio piniginės baudos*.

9. Iš Projekto siūlomų 15 straipsnio 4 dalies nuostatų nėra aišku, ar kiekviena institucija, kuri galės skirti prekių arba lėšų konfiskavimą, turės nustatyti „konfiskavimo vykdymo tvarką“ (neturėtų Lietuvoje būti daug skirtingų konfiskavimo tvarkų), ar tai turės padaryti kiekvienu konkrečiu atveju priimdama sprendimą dėl konfiskavimo (tokiu būdu tokia tvarka apskritai nebūtų reglamentuota), taip pat neaišku, koks tokių tvarkų santykis su Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 26 d. nutarimu Nr. 634 „Dėl Bešeimininkio, konfiskuoto, valstybės paveldėto, valstybei perduoto turto, daiktinių įrodymų, lobių ir radinių perdavimo, apskaitymo, saugojimo, realizavimo, grąžinimo ir pripažinimo atliekomis taisyklių patvirtinimo“.

10. Projektu siūlomo 16 straipsnio 1 dalies antrajame sakinyje siūlome rašyti „šis terminas“, nes jis gali būti ir ilgesnis nei 14 darbo dienų. Taip pat siūlome suvienodinti formuluotes išsiuntimo, *pateikiamo, įteikiamo*.

11. Tam, kad visame Projekto tekste nevartoti sutrumpinimo vienaskaitos ir daugiskaitos formomis „(toliau – asmuo, kuriam taikoma poveikio priemonė (-ės))“, be to, suderinant formuluotę su sakinio pradžioje esančia aplinkybe („prieš sprendama, ar taikyti“), siūlome Projektu siūlomo 16 straipsnio 1 dalį formuluoti taip: „Prieš sprendama, ar taikyti šiame įstatyme nustatytą vieną ar kelias poveikio priemones, poveikio priemones taikanti institucija juridiniam asmeniui (toliau – asmuo, kuriam gali būti taikoma poveikio priemonė) <...>“, ir šį sutrumpinimą toliau naudoti visame tekste.

12. Siūlome įsivertinti, ar Projektu siūlomo 16 straipsnio 3 dalyje neturėtų būti rašoma „<...> paaiškinimai ir kiti įrodymai ir jų vertinimas“.

13. Siūlome atsisakyti Projektu siūlomo 16 straipsnio 8 dalies, nes kitaip ir negali būti teisinėje valstybėje.

14. Projektu siūlomo 18 straipsnio 1 dalyje siūlome rašyti „<...> kuriuo skundas nebuvo visiškai patenkintas“.

15. Dėl Projekto 8 straipsnio 1 dalyje nustatytos įstatymo įsigaliojimo datos aktuali aukščiau pateikta pastaba, kad įstatymas, nustatantis sankcijas, neturėtų būti taikomas atgaline tvarka, ir siūlymas numatyti tokią įsigaliojimo datą, kad įstatymas būtų taikomas tik į ateitį ir nepažeistų Respublikos Prezidentui Lietuvos Respublikos Konstitucijos 71 straipsnyje nustatytos teisės priimti

sprendimą dėl Seimo priimto įstatymo per dešimt dienų po įteikimo. Dėl šio straipsnio 2 dalies taip pat aktuali aukščiau pateikta pastaba, kad teisinėje valstybėje visais atvejais turi būti taip, kaip parašyta šioje dalyje (t.y. ji iš esmės yra perteklinė), tuo labiau, kad iki Projekto jokios tokios atsakomybės už tarptautinių sankcijų pažeidimus, išskyrus numatytąją ANK ir BK, iš esmės nebuvo.

Dėl Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 515 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto

1. Siūlomi ANK pakeitimai turėtų atspindėti nuoseklią Vyriausybės poziciją teikiant įstatymų projektus Seimui, todėl į šį projektą taip pat turėtų būti įtraukti ANK 515 straipsnio pakeitimai, kuriuos parengė ir pateikė Vyriausybei Finansų ministerija (TAIS Nr. 23-1937(2)).

2. Į ANK pakeitimo projektą turėtų būti įtrauktos ir su tarptautinių sankcijų pažeidimais susijusios bei minėtame Finansų ministerijos projekte siūlomos ANK 29 straipsnio pakeitimo nuostatos. Taip pat manome, kad projektą reikėtų papildyti atskirų valstybės institucijų pateiktais siūlymais dėl ANK 589 straipsnio pakeitimo, nes tuomet nėra logikos, kai ANK nustato atsakomybę už pažeidimus, tačiau nesuteikia įgaliojimų atitinkamų institucijų pareigūnams pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą surašyti administracinių nusižengimų protokolus.

Teisės grupės vyriausiasis patarėjas

Deividas Kriaučiūnas

Deividas Kriaučiūnas, tel. +37052098817; +37065842473, el. p. deividas.kriauciunas@lr.lv